

Turó de Roques Blanques

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Turó de les Roques Blanques
Emplaçament Sud-oest del municipi de Matadepera. Vessant hidrogràfic dret de la Riera de les Arenes.
Alçada: 539

Coordenades:

Latitud: 41.60645
Longitud: 2.01081
UTM Est (X): 417574
UTM Nord (Y): 4606555

Classificació

Número de fitxa 08120 - 150
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Cada element inventariat ubicat en aquest sector gaudeix d'un estat de conservació propi. El turó com a tal i les diferents feixes de pedra seca, que és el que es valora al fitxa del Catàleg té un estat de conservació desigual.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 14 del Catàleg de béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).

Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00

Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada

Titular: 7676401DG1077N0001XY
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 25/01/2021 - 09:37

Descripció

El turó de les Roques Blanques és una muntanyeta de 587 metres d'alçada, situada a l'extrem sud de la Serra de les Pedritxes, al sud-oest del municipi de Matadepera. El seu cim fa de partió territorial entre aquest municipi el de Terrassa i pel seu vessant nord-est arriba fins a la riera de les Arenes, tallat en la seva part inferior per la carretera de Talamanca.

La vegetació està composta bàsicament per alzinar amb algun roure, amb sotabosc espès d'arítol i galzeran a les torrenteres, mentre que a la zona de soleia, malgrat trobar-hi alzina, es detecta una presència més gran de pi.

El turó està format per calcàries del Muschelkalk, uns sediments de composició carbonàtica de l'edat triàsica, situades per sota de la fàcies Keuper i per sobre la Buntsandstein. Es dipositaren entre ara fa 245 millions d'anys (anisià) i 239 millions d'anys (ladinià). És per aquest motiu que la seva pedra ha estat emprada des de ben antic per a la construcció d'edificis, però també a partir de la seva fosa en forns de calç, per a l'obtenció de la matèria primera que barrejada amb sorra es convertiria en el morter de calç emprat fins a l'aparició del ciment. Aquest fet s'ha traduït en l'explotació del turó en pedreres repartides per tot el turó (x417907/y4606406) i en la construcció de forns de calç dels quals actualment es poden observar les restes dels darrers que estigueren actius entre finals del segle XIX i fins a mitjan del segle XX (cas dels forns anomenats de Can Roure, 1, 2 i 3, situats entre la masia i el collet de Sant Joan). Al vessant sud però se'n localitzen d'altres de forns, ja de caire industrial (x417953/y4606399). Es tracta de quatre forns situats entre la carretera que mena a Talamanca i la urbanització construïda al mateix costat i una mica més avall, es conserva en molt mal estat les restes muraries de la barraca dels calcinaires (x417994/y4606362). A més de tots aquests elements cal destacar també que a la part inferior, a tocar de la riera de les Arenes, hi ha un antic mas, Can Torrella de Baix, que durant el segle XVIII havia tingut llicència per a fer funcionar un forn de vidre. El seu emplaçament era estratègic, ja que tenia la matèria primera a disposició; la calç i la sorra de la riera. Les minses restes d'aquest forn es localitzen a mà esquerra, a l'interior d'una construcció adossada a la façana principal de la casa que per la seva banda exterior serveix de porxada.

Observacions:

Potser seria més interessant catalogar aquest espai pel seu interès paisatgístic, entès paisatge com a l'empremta de l'home en un territori, més que no pas com element arqueològic (concepte molt més limitador).

Història

La pedrera més impactant en el turó està en el municipi de Terrassa. La seva explotació s'inicià de manera intermitent a mitjà dels anys seixanta i no s'aturà fins els anys 90 del segle XX. Posteriorment es va anar reblint amb terres, a excepció d'un petit talús de calcàries com a testimoni de l'explotació i actualment és un espai de lleure periurbà.

Els forns conservats al sud del turó tenen un caràcter pre-industrial i varen ser col·lectivitzats durant el període que va entre l'any 1937 i 1938. La seva explotació s'estengué fins als anys seixanta del segle

passat.

Bibliografia

ARBÓS, Maria; IBARZ, Joan; PIÑOL, Isidre (2003). Els forns de calç a la comarca de les Garrigues. Vida i treball entorn de la producció de calç: Els forners de Tarrés. Col·lecció d'Estudis Locals, Lo Plançó, núm. 3. Editorial Fonoll i Ajuntament de Tarrés.

AMETLLER BASSETS, Manuel. (1997). Els orígens del nou poble de Matadepera, 1768-1868. Matadepera. Parròquia de Sant Joan.

COMASOLIVAS, J. (1993). L'arxiu municipal de Matadepera: organització i descripció del seus fons. Fons documental de la col·lectivitat control obrer dels forns de calç de Roques Blanques.

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

FONT, Xavier ; JUAN-MUNS, N. et al. (1989). Carta Arqueològica del Vallès Occidental. Arxiu d'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.

FONT, Xavier (1997). Inventari del Patrimoni Cultural de Matadepera. Ajuntament de Matadepera.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). Matadepera. Patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera. Abril de 2014.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

